

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka CVII.

Vydána dne 18. září 1920.

Obsah: (Čís. 516.—519.) 516. Nařízení o zásobování obyvatelstva a opatření důležitých podniků státních předměty potřeby. — 517. Nařízení, jímž se mění předpisy o mezích příslušnosti soudů lichevních a provádí § 29 zákona ze 17. října 1919, č. 567 Sb. z. a n. — 518. Nařízení, jímž se doplňují a mění některá ustanovení nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. listopadu 1919, čís. 597 Sb. z. a n. — 519. Opatření o podporách v nezaměstnanosti.

Čís. 516.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 3. září 1920

o zásobování obyvatelstva a opatření důležitých podniků státních předměty potřeby.

Podle zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 337 Sb. z. a n., nařizuje se takto:

Soupis zásob předmětů potřeby.

§ 1.

(¹) Kdo má v zásobě předměty potřeby (§ 1 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 Sb. z. a n.), nebo kdo pro jiné je uschovává, je povinen do lhůty úředně stanovené oznámiti je podle množství a druhu politickému úřadu, jestliže jej k tomu vyzve vyzváním, přímo jemu svědčícím. Kdo má v uschování zásoby, náležející někomu jinému, je kromě toho povinen udati, pro koho je uschovává.

(²) Politický úřad může zásoby kdykoli prohlédnouti, a nebyly-li oznámeny nebo byly-li oznámeny nesprávně, zjistiti je na útraty strany. Při tom budiž šetřeno ustanovení druhé věty § 8 zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 293 Sb. z. a n.

§ 2.

(¹) Zemským politickým úřadům přísluší právo všeobecnými vyhláškami pro svůj správní obvod nebo pro jednotlivé jeho části naříditi soupisy zásob předmětů potřeby, a to buď pro jednotlivý případ anebo pro určitá pravidelně se opětuující období.

(²) Při tom lze soupisy zásob ve vyhlášce obmeziti na jednotlivé podniky a osoby, u nichž lze předpokládati větší zásoby.

(³) K takovému obmezení mohou býti ve vyhlášce zmocněny také politické okresní úřady.

§ 3.

Toho, kdo do stanovené lhůty neučiní údajů, na něm žádaných, nebo se zdráhá odpověděti na otázky jemu dané nebo na ně odpoví nesprávně, potrestá politický úřad, pokud čin není podroben přísnějšímu trestu, peněžitou pokutou do dvaceti tisíc korun aneb vězením do tří měsíců. Tyto tresty mohou býti uloženy i najednou.

Požadování předmětů potřeby; provozovací předpisy.

§ 4.

(¹) Ministerstvo, které hospodaří určitými předměty potřeby, může zásoby těchto předmětů kdykoli požadovati od toho, kdo je má u sebe — zásoby v soukromých domácnostech však jen tehdy, jsou-li nepoměrně veliké — a může mu uložit, aby je dodal. Předměty potřeby, kterými stát nehospodaří, může takto požadovati ministerstvo zásobování, jde-li o předměty, jež spadají do jeho příslušnosti, v ostatních pak případech ministerstvo obchodu.

(²) V neodkladných případech může požadování to provéstí zemský politický úřad a ze zmocnění jeho nebo příslušného ministerstva politický úřad okresní.

(³) Ministerstva železnic a pošt a telegrafů mají v témž rozsahu právo požadovati předměty, sloužící stavební a provozní potřebě jejich podniků; jsou však povinna napřed vyslechnouti ministerstvo, kterému jinak toto požadovací právo náleží.

(⁴) Úřady, nařizující požadování, mohou zároveň stanoviti ceny požadovaného zboží pro

další prodej. Také mohou před svým rozhodnutím učiniti opatření, aby bylo zboží zabezpečeno.

(5) Od požadování může příslušné ministerstvo zase upustiti.

§ 5.

(1) Náhradu za požadované zboží určí úřad, jenž o zboží požádal, a to do osmi dnů po jeho odebrání. O výši této náhrady jest uvědomiti toho, kdo měl zboží u sebe v době, kdy bylo odebráno, i jeho vlastníka, je-li znám a není-li to spojeno s průtahem.

(2) Tyto osoby mohou proti stanovení náhrady podati námitky a žádati o její zvýšení.

(3) Námitky nutno vznésti do osmi dnů po doručení výměru o výši náhrady, a to u úřadu, který o zboží požádal. Při tom udej žadatel, po které stránce a proč pokládá se za poškozena a jakého zvýšení náhrady požaduje.

§ 6.

(1) Ministerstvo, k požádání příslušné, může námitkám samo vyhověti. Neučiní-li toho, buďtež námitky předloženy do osmi dnů ministerstvu spravedlnosti; při tom je úřad doloží, pokud to povaha věci připouští, vzorkem zboží, jež bylo zabráno, a udá zároveň, na jakém podkladě vypočetl stanovenou náhradu a co je pravdy na údajích, jimiž žadatel odůvodňuje požadavek vyšší náhrady.

(2) Ministerstvo spravedlnosti zavede o námitkách smírné řízení. K tomu konci ustanoví rok k jednání a povolá k němu některého soudce z povolání z řad soudců v Praze a okolí, pak zástupce požadujícího úřadu a žadatele. Žadatel může se dáti zastupovati jinou svéprávnou osobou, která má potřebné odborné znalosti a bydlí v Praze nebo na takovém místě, aby se do dvaceti čtyř hodin mohla do Prahy dostaviti.

(3) Tohoto svého zástupce pojmenuje žadatel již ve svých námitkách. Sezná-li ministerstvo spravedlnosti, pokud třeba, po stručném vyšetření, že tento zástupce nemá předepsaných vlastností, ustanoví jej žadatel sám z řad soudců laiků obchodního soudu v Praze.

§ 7.

(1) Smírné jednání je neveřejné a řídí je soudce z povolání. Ministerstvo spravedlnosti ustanoví je nejdéle do osmi dnů po doložení námitky. Odročeno může býti nejvýše na osm dnů, a to jen, je-li toho nezbytně třeba, aby byl zjedнан spolehlivý základ pro posouzení věci.

(2) Kdyby se ke smírnému jednání nedostavil ani žadatel, podavší námitky, ani jeho zmocněnec, mající potřebné vlastnosti, odročí soudce smírné

jednání nejdéle na tři dny a povolá k němu jako zástupce žadatelova některého soudce laika obchodního soudu v Praze.

(3) Nedohodnou-li se strany při smírném jednání, podá soudce, jednání řídící, ministerstvu spravedlnosti zprávu se svým dobrým zdáním, a to rozhodne s konečnou platností, má-li se přiznaná náhrada zvýšiti a do jaké výše.

(4) Je-li pro zboží stanovena nejvyšší nebo smírná cena, nesmí ji náhrada převyšovati.

(5) Při vyměření náhrady, nebudiž přihlíženo k výrobním a nákupním nákladům, které vznikly tím, že bylo jednáno proti předpisům čelícím válečné lichvě (zvláště obchodem řetězovým nebo nákupem za přemrštěné ceny) nebo že nebylo dbáno jiných úředních nařízení, jež byla vydána na prospěch spotřebitelů.

(6) Při určení náhrady budiž obvyklý zisk toho, od něhož zboží bylo požadováno, zpravidla snížen alespoň o polovinu.

(7) Budou-li námitky zamítnuty, nahradí náklady smírného jednání do 14 dnů ten, kdo je podal. Nález o tom vydaný je soudně vykonatelný. Bylo-li námitkám význačnou měrou vyhověno, jest stát povinen nahraditi žadateli nebo jeho zástupci skutečné náklady cesty a pobytu.

§ 8.

(1) Řízení podle předchozích paragrafů nemá odkladacího účinku na povinnost dodat zboží.

(2) Úřadem stanovená náhrada (§ 5) buď vyplacena do třiceti dnů ode dne převzetí zboží. Byla-li k námitkám zvýšena, vyplátí se dodatek do čtrnácti dnů.

§ 9.

(1) Aby byly opatřeny předměty potřeby, může ministerstvo, příslušné k jejich požadování:

a) takovéto předměty dáti pod závěru s účinkem, že smějí býti výrobci, obchodníky nebo jinými držiteli dodány spotřebitelům jen k úřednímu pokynu nebo na zvláštní úřední povolení;

b) může výrobcům takových věcí i obchodníkům a živnostníkům, přihlížaje k jejich výkonnosti a hospodářskému stavu, udělit příkazy o provozu, odbytu, výdělku, cenách, vedení knih o zásobách, zejména o jejich nezbytném a také jejich nejvýše přípustném rozsahu, jakož i o tom, kdy, komu, zač a za kterých jiných podmínek mají dodati své výrobky;

c) může za stejných předpokladů přiměti výrobce takových věcí k tomu, aby je vyrobili nebo dále vyráběli v rozsahu jim předepsaném za podmínek jim stanovených;

d) může výrobcům naříditi, aby se nadále osobně zúčastnili výroby ve svém závodě tou měrou a za týchž podmínek, jak byli činní dosud;

e) může výrobce předmětů potřeby přiměti, aby za náhradu dočasně přenechalí svá provozovací a průmyslová zařízení státu nebo tomu, jež stát označí, při čemž úplatu ustanovuje úřad, který vydal rozkaz;

f) může držitele dopravních podniků, čítaje v to nákladní povozy s potahem nebo bez potahu, nebo zvířete, hodícího se k dopravě břemen, dále držitele silostrojů, plavidel a železničních vozidel neveřejných podniků přiměti, aby tyto dopravní prostředky přenechalí státu nebo tomu, jež stát označí, za náhradu, kterou ustanoví úřad, vydávší rozkaz;

g) může obce neb obecně prospěšná zařízení zmocnit, aby vstoupily v platné smlouvy o dodávce takových předmětů, a může k tomu konci zavázati výrobce i obchodníky a živnostníky, aby dali vysvětlení o platných dodávkových smlouvách;

h) může výhradná zásobování jednotlivých ústavů, míst neb území takovými předměty přenešt na obce neb obecně prospěšná zařízení nebo na jednoho nebo několik výrobců, obchodníků nebo živnostníků a při tom vydati ustanovení o provozu, zejména o dalším prodeji a cenách;

i) může vydati předpisy k úpravě spotřeby;

j) může zabratí skladiště nebo jiné vhodné místnosti, potřebné pro uložení zabraných předmětů, při čemž náhradu určí úřad, který vydal rozkaz.

(2) Ministerstva železnic a pošt a telegrafů mají tato práva, pokud jde o opatření předmětů, uvedených ve třetím odstavci § 4, a za šetření postupů, tam stanoveného.

(3) Ministerstvo, příslušné podle prvního odstavce § 4, může zmocnit zemské neb okresní úřady politické, nebo jim uložit, aby vydaly nařízení uvedeného druhu.

(4) Ministr sociální péče může naříditi osobám zaměstnaným při výrobě předmětů potřeby, aby nezrušovaly služební poměr, a může zapověditi zaměstnavatelům, aby je ze služebního poměru nepropouštěli.

(5) Proti výměru o přiznané náhradě jsou přípustny námitky, o nichž platí ustanovení §§ 5—7.

§ 10.

(1) Mimo území dříve uherské smí nakupovati potraviny a píce k dalšímu prodeji a obchodovati jimi jedině ten, kdo kromě živnostenského oprávnění dostal k tomu zvláštní povolení od politického okresního úřadu v době po 15. dubnu 1917; na území dříve uherském smí tak počínaje dnem 1. listopadu 1920 činiti jen ten, kdo obdržel takové povolení po dni účinnosti i tohoto nařízení. Zmíněný úřad uděluje povolení podle volného uvážení, může je udělit také

s podmínkami neb obmezením, anebo je může zcela odeprít. Zemský politický úřad může povolení kdykoliv odvolati.

(2) Ministerstvo, uvedené v prvním odstavci § 4, může naříditi o předmětech potřeby, jež má právo požadovati, že také nákup jejich i obchod jimi smí se dít jen na zvláštní povolení.

(3) Tato ustanovení neplatí:

a) pro úřady a ty, na něž byl úředně přenesen úkol obstarávati a rozdělovati předměty potřeby;

b) pro prodej předmětů vlastní výroby výrobcem a pro nákup drobných obchodníků v rozsahu jejich živnosti i pro jejich prodej přímým spotřebitelům, pokud příslušný ministr neustanovil jinak o jednotlivém druhu zboží.

(4) V době mezi účinností tohoto nařízení a dnem 1. listopadu 1920 je politický zemský úřad oprávněn zakázati v mezích těchto předpisů obchod předměty potřeby takovým osobám nebo podnikům, které jednaly proti úředním nařízením nebo nevyhověly úředním příkazům, aneb jejich obchodování budí jinak pochybnosti, zejména podezření řetězového obchodu.

§ 11.

Kdo jedná proti ustanovení §§ 4, 9 nebo 10 nebo proti opatřením podle nich vydaným, bude potrestán, pokud čin nepodléhá přísnějšímu trestu, politickým úřadem peněžitou pokutou až do dvaceti tisíc korun nebo vězením až do šesti měsíců. Tresty tyto mohou býti uloženy také najednou.

Vyznačování cen.

§ 12.

(1) Kdo po živnostensku nebo na trhu nabízí nebo prodává potraviny, je povinen ve své obchodní místnosti zákazníkům přístupné, na svém prodejním stánku nebo trhovišti označiti na místě zřetelně viditelném a písmem dobře čitelným cenu jednotlivých potravin, hledíc k jejich jakosti i množství.

(2) Politický okresní úřad může také o jiných předmětech potřeby naříditi, aby ceny byly zřejmě vyznačeny na zboží samém anebo jiným vhodným způsobem.

(3) Na předmětech potřeby, vyložených ve výkladech, buďtež ceny vždy zřejmě vyznačeny.

(4) Zemský politický úřad může naříditi, aby vedle cen byly zřejmě vyznačeny také jiné okolnosti, důležité pro určení ceny zboží.

(5) Prodává-li se zboží na váhu, jsou prodáváči povinni dovoliti bezplatné užití svých vah, aby si kupci převážili prodané jim věci.

(6) Politický úřad potrestá toho, kdo jedná proti některému z těchto předpisů, peněžitou po-

kutou do pěti tisíc korun nebo vězením do tří měsíců. Tresty tyto mohou být uloženy také najednou.

Obchod na trzích.

§ 13.

(1) Zemský politický úřad a z jeho zmocnění okresní politický úřad může k zabezpečení zásobování obyvatelstva měniti nebo doplňovati tržní řády, vyjma tržní poplatkové sazby.

(2) Obec tržního místa je povinna, přihlédajíc k nejvyšším snad platným cenám nebo cenám směrným, zpravidla ještě před zahájením trhu stanoviti svými orgány prodejní ceny potravin, přípustné pro dobu trhu, jak pro obchod ve velkém, tak pro obchod v malém, uvésti je na tržišti ve známost a postarati se o jejich zachování přiměřeným opatřením a je-li třeba i okamžitým odstraněním z trhu.

§ 14.

1. Kdo někoho zdržuje od návštěvy trhu s předměty potřeby, aby zmenšil obslání trhu;

2. obchodník, jenž návštěvníku trhu odkoupí cestou na trh předměty potřeby, které tento dopravuje na trh;

3. kdo na trh přinesené předměty potřeby prodává neb kupuje před počátkem úředně stanovených tržních hodin;

4. kdo překročuje prodejní ceny, vyhlášené jako přípustné pro tržní obchod,

potrestán bude politickým úřadem peněžitou pokutou do pěti tisíc korun neb vězením do tří měsíců, při okolnostech přitěžujících však peněžitou pokutou do deseti tisíc korun nebo vězením do šesti měsíců, pokud čin ten nepodléhá přísnějšímu trestu. Také může býti vinník navždy nebo na určitou dobu vyloučen z trhu. Tresty tyto mohou být uloženy také najednou.

Nejvyšší ceny.

§ 15.

(1) Ministerstvo, uvedené v 1. odstavci § 4, může pro předměty potřeby, jež může požadovati, stanoviti nejvyšší nebo směrné ceny nebo může politické úřady zmocniti, aby stanovily nejvyšší nebo směrné ceny.

(2) Nejvyšší ceny, stanovené ministerstvem, budte vyhlášeny ve Sbírce zákonů a nařízení.

§ 16.

Jde-li o stanovení nejvyšších cen (maximálních tarifů) pro drobný prodej předmětů, náležejících k neinezbytnějším potřebám denní výživy, může zemský politický úřad upustiti od výsledku korporací a orgánů, jejichž výsledek jest snad nařízen předpisy upravujícími určování nejvyšších cen (maximálních tarifů).

Dozor.

§ 17.

(1) Každý je povinen i mimo případy § 1 dozorčím orgánům, ustanoveným příslušným úřadem a řádně legitimovaným, dáti vysvětlení o zásobách, o zaplacení, o žádaných nebo nabízených cenách, jakož i o všech okolnostech, důležitých pro jich ustanovení.

(2) Těmto dozorčím orgánům buď dovolen přístup do obchodních a provozovacích místností a zásobáren a nahlédnutí do obchodních záznamů veškerých podniků. Do soukromých bytů a jich vedlejších místností smějí dozorčí orgány vstoupiti jen, když se vykážou zvláštním rozkazem příslušného úřadu. Při tom budiž šetřeno ustanovení druhé věty § 8 zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 293 Sb. z. a n.

(3) Kdo těmto dozorčím orgánům odepře svolení vstoupiti do jeho provozovacích místností, zásobáren nebo jiných místností, nahlédnouti do jeho obchodních záznamů neb odepře udělení vysvětlení nebo dá vysvětlení nesprávná, bude potrestán politickým úřadem peněžitou pokutou do dvaceti tisíc korun nebo vězením do tří měsíců. Tresty tyto mohou být uloženy i najednou.

Podněcování k činům trestným podle tohoto nařízení a napomáhání k nim.

§ 18.

Kdo někoho jiného podněcuje k činu, který podle tohoto nařízení má býti potrestán politickým úřadem, nebo při spáchání činu spolupůsobí, je podroben stejným trestům jako pachatel.

Propadnutí.

§ 19.

(1) Když se trest ukládá, vyjímouc čin trestný podle § 17, lze v nálezu vysloviti, že předměty potřeby, k nimž se trestný čin vztahuje, bez rozdílu, náležejí-li pachateli, či nikoliv, nebo výtěžek za ně propadají ve prospěch státu.

(2) V týchž případech může propadnutí to vysloviti politický úřad také tehdy, nelze-li zjišiti nebo potrestati vinníka.

(3) Bezpečnostní úřady a úřady, jimž náleží vyřknouti propadnutí, mohou k jeho zabezpečení naříditi, aby předměty potřeby nebo jejich výtěžek byly zajištěny, a mohou dáti prodati zajištěné předměty, hrozí-li jim nebezpečí zkázy nebo zhoršení, nebo vznikají-li jich uschováním veliké náklady.

(4) Nemohou-li býti dopadeny předměty potřeby nebo jejich výtěžek, lze uloženou peněžitou pokutu zvýšiti, hledíc k jejich hodnotě nebo jejich

výtěžku tak, aby uložená pokuta nepřevýšila dvacet tisíc korun. Bylo-li již uznáno na propadnutí a nelze-li je provést, vyřkne úřad toto zvýšení pokuty ve zvláštním výměru, proti němuž lze podati stížnost do osmi dnů.

(⁵) Trest na svobodě spolu s náhradním trestem za nedobytnou pokutu nesmí činiti více než rok.

(⁶) Propadlých předmětů potřeby užije stát k zásobení obyvatelstva. Týká-li se trestný čin oděvních předmětů, buďtež pokuty i výtěžky zasílány fondu pro zlevnění oděvních potřeb ve prospěch nejméně majetných obyvatel, zřízenému nařízením vlády ze dne 22. července 1919, č. 413 Sb. z. a n. Jinak připadají pokuty a výtěžky státu.

§ 20.

(¹) Vedle trestu, uloženého pro překročení jiného předpisu tohoto nařízení než § 17, lze uznati také na ztrátu živnostenského oprávnění na vždy nebo na určitý čas, u živnosti reální na zákaz provozovati ji po určitou dobu.

(²) Jde-li o zemědělce, může úřad politický naříditi dozor nad jeho hospodařením nejdéle na tři léta.

(³) Náklady spojené s dozorem hradí se z podniku, daného pod dozor.

§ 21.

Politické úřady jsou oprávněny naříditi, aby odsouzení pro překročení nejvyšších cen (§ 6 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 Sb. z. a n.) bylo uveřejněno na náklad odsouzeného v denních a jiných časopisech a veřejně vyhlášeno v bydlíšti odsouzeného a místech, kde činu se dopustil.

Předpisy o řízení.

§ 22.

Pokud není v tomto nařízení jinak ustanoveno, jest vyloučen opravný prostředek proti konkrétním opatřením, učiněným podle §§ 1, 2, 4, 9, 12, odst. 2. až 4., § 13, odst. 1., a § 16 politickými úřady a podle § 13, odst. 2., obcí tržního místa. Nadřízenému politickému úřadu však zůstává vyhrazeno, aby z moci úřední přezkoumal všechna opatření a vydal potřebné pokyny.

Promlčení.

§ 23.

Činy, trestné podle tohoto nařízení, promlčují se do roka. Promlčení počíná se okamžikem spáchaného činu.

Součinnost obcí.

§ 24.

Obce jsou povinny spolupůsobiti při provádění tohoto nařízení.

Zvláštní ustanovení pro Slovensko a Podkarpatskou Rus.

§ 25.

(¹) Pokud se v nařízení tomto mluví o okresní správě politické, vyznívá se tím na Slovensku a na území Podkarpatské Rusi administrativní vrchnost první stolice. Tam pak, kde se mluví o zemské politické správě, rozumí se tím na Slovensku Zemský hospodářský úřad pro Slovensko v Bratislavě, a pokud jde o území Podkarpatské Rusi, Zemský hospodářský úřad pro Podkarpatskou Rus v Užhorodě.

(²) Na místo trestu vězení dlužno rozuměti, pokud jde o Slovensko a Podkarpatskou Rus, trest uzamčení.

Zrušení předpisů starších.

§ 26.

Císařské nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., pokud ještě trvá v platnosti, se tímto zrušuje. Rovněž se zrušují všechna jiná ustanovení, která jsou v odporu s předpisy tohoto nařízení.

Účinnost nařízení a výkon.

§ 27.

Nařízení toto nabývá účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení. Provedení jeho se ukládá všem zúčastněným ministrům.

Tusar v. r.

Sonntág v. r.	Staněk v. r.
Dr. Beneš v. r.	Dr. Meissner v. r.
Habrman v. r.	Dr. Šrobár v. r.
Johanis v. r.	Dr. Markovič v. r.

Dr. Engliš v. r.

Dr. Vrbenský v. r.,

v zastoupení nepřítomného ministra železnic.

Čís. 517.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 3. září 1920,

jinž se mění předpisy o mezích příslušnosti soudů lichevních a provádí § 29 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 Sb. z. a n.

§ 1.

Podle § 1, odst. 2., zákona ze 17. října 1919, čís. 567 Sb. z. a n., přikazují se pravomoci soudů lichevních:

a) na místo soudů řádných trestné činy proti zákonu ze dne 17. října 1919, čís. 568 Sb. z. a n., o trestání válečné lichvy, jakož i ty činy soudně